

Til lovforslag nr. L 203. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 14. maj 1981

Betænkning

over

Forslag til lov om en kommunal tjenestemandsret

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Af indenrigsministeren er stillet 3 ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommune,

Kommunale tjenestemænds udvalg, Københavnske tjenestemænds fællesudvalg og Fællesudvalget for Frederiksbergske tjenestemænd,

Pædagogisk kartel og Socialarbejdernes fællesudvalg.

Udvalget har drøftet det af indenrigsministeren til lovforslagets § 4 stillede ændringsforslag (ændringsforslag nr. 3) om nedsættelse af et fællesudvalg, som kan anlægge sager i henhold til § 2, stk. 1, mod en eller flere forhandlingsberettigede personaleorganisationer, og hvortil overtrædelse skal indberettes. Et flertal (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og venstresocialisternes medlemmer) skal herom bemærke, at man finder det meget afgørende, at de i det i ændringsforslaget foreslåede stk. 1, in fine, nævnte regler om udvalgets sammensætning og virksomhed udformes således af indenrigsministeren, at der herved sikres en ensartet praksis inden for hele det kommunale område.

Et flertal (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis og venstresocialisternes medlemmer) indstiller

lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag ved 2. behandling, men skal i øvrigt tilføje, at det af bemærkningerne til lovforslaget burde fremgå, at man skal undgå behandling af »bagatelspørgsmål«, som diskuteret.

Der menes hermed, at der skal gives udtryk for, at alle mindre betydelige eller enkeltstående problemer altid bør forsøges løst lokalt, så tjenestemandsretten mindst muligt skal beskæftige sig med småsager.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) finder, at loven om tjenestemandsretten ikke tjener noget andet formål end at foranstalte en straffeekspedition, begrundet i en meget kortvarig arbejdsnedlæggelse i marts 1979. Denne arbejdsnedlæggelse var fremprovokeret af folketingets indgreb i overenskomsterne, der førte til forlængelse af overenskomsterne fra 1977. Dette indgreb betød, at tjenestemændene ikke fik nogen som helst indflydelse på egne arbejds- og lønvilkår.

Lovforslagets intentioner påstås at være at skabe ensartede regler for behandling af tjenestemænd. Dette indebærer en centralisering, der fratager fornuftige kommuner retten til ikke at rejse sager for tjenestemandsretten og skaber ingen rigtig ensartethed over for lønmodtagere i stat, amt og kommune, hvad enten de er tjenestemænd eller overenskomstansatte.

Skulle der have været tale om at give ensartede regler, burde der have været fremsat

et lovforslag, der gav mulighed for afholdelse af faglige møder inden for en tidsperiode i lighed med den bestemmelse, det private arbejdsmarked og andre grupper, der ikke er tjenestemænd, har.

Mindretallet finder, at det havde været det mest rimelige, om regeringen havde nedsat den arbejdsgruppe til kulegravning af hele tjenestemandssystemet, som både TFU, KTU og sidst socialpædagogerne har anbefalet og tilbudt, for derefter at tage stilling til de ændringer, der givet er brug for, og derefter fremsætte lovforslag herom.

På baggrund af ovenstående indstiller mindretallet lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (venstresocialisternes medlemmer af udvalget) udtaler:

Årsagen til den fælles front bestående af socialdemokratiet og de borgerlige partier vendt mod tjenestemændene er tjenestemændenes reaktion på lønpolitikken og statens og kommunernes misligholdelse af det sæt af forpligtelser, der påhviler dem i forbindelse med tjenestemandssystemet. Der er således i de senere år oparbejdet et betydeligt lønefterslæb for tjenestemandssansatte (såvel som andre offentligt ansatte) på trods af, at tjenestemændenes manglende aktionsret har som forudsætning, at deres lønninger følger udviklingen på det private arbejdsmarked.

De offentlige arbejdsgivere har ikke vist vilje til at realitetsforhandle dette lønefterslæb, og derfor fandt tjenestemændene det nødvendigt at markere deres kraftige utilfredshed med dette gennem en arbejdsnedlæggelse af 3 timers varighed den 15. marts 1979 i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. Det var arbejdsgiverparten, der fremtvang denne situation med deres hårdhændede nej-politik. En politik, de i sidste instans gennemtvinger ad lovgivningens vej.

De tjenestemandssansatte kan selvfølgelig ikke bare finde sig i, at arbejdsgiverparten ikke overholder sine forpligtelser. Dermed opstår jo de konfliktsituationer, som den manglende aktionsret netop forudsætter ikke må opstå. Dermed viser adgangen til at aktionere sig som en klar nødvendighed.

Den politiske reaktion har ikke været den mest naturlige: at staten og kommunerne sørgede for at overholde egne forpligtelser gennem at fjerne lønefterslæbet. Derimod for

regeringen ud med bål og brand. Et cirkulære blev udsendt for på centralistisk vis og uden lovhjælp at sikre en ensartet disciplinær forfølgelse af de aktionerende. Men tjenestemandssloven viste sig dårligt egnet til dette. Den kræver tjenestemandssforhør m. m., der modvirker en kollektiv afstraffelse af tjenestemænd, der aktionerer. Det giver grus i maskineriet også på grund af, at nogle kommunale arbejdsgivere viste fuld forståelse for tjenestemændenes arbejdsnedlæggelse og ikke ønskede at medvirke til de disciplinære foranstaltninger.

Nu kommer så dette forslag, som udvider adgangen til at iværksætte sanktioner mod tjenestemandssansatte m. fl. Alt hvad der overhovedet kan tænkes at have karakter af faglige kampskridt kan herefter pådømmes ved tjenestemandssretten. Ved at centralisere adgangen til at indklage tjenestemændene gennemtvinges en ensartet behandling. Det sikres, at arbejdsgiverparten ikke splittes op i de gode, de onde og de grusomme. Der bliver kun plads til de sidste to kategoriers handlinger.

Det eneste positive, der kan siges om dette lovforslag, er, at det sikkert vil få mange flere til at slutte op bag venstresocialisternes holdning til tjenestemandssystemet. Det har helt klart vist sig uholdbart at pantsætte egne interesser og påtage sig en loyalitetsforpligtelse i forhold til samtlige statslige og kommunale målsætninger, der på så mange områder og måder angiver lønarbejdernes interesser og levevilkår. De angreb, der hagler ned over lønarbejderne, taler deres eget tydelige sprog.

Det er uholdbart, at aktionsretten pantsættes. Det bliver ikke bedre af, at det sker for at opnå større tryghed i ansættelsen, end der kommer resten af lønarbejderne til del. Tjenestemandssystemet splitter lønarbejdernes kamp og styrker de offentlige arbejdsgivere. Ofte på bekostning af tjenestemændenes egne organisationer. Splittelsen er formålet og resultatet. Disse erfaringer og dette lovforslag må føre til, at de faglige organisationer tager skridt til en afskaffelse af tjenestemandssystemet.

Mindretallet indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Lawaetz (FP), Voigt (FP), Lilli Gyldenkilde (SF) og Tyroll (VS)):

Til § 1

1) *Stk. 3-4* udgår, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Foreningen af kommuner i Københavns amt samt Københavns og Frederiksberg kommunalbestyrelser udpeger i forening to medlemmer og stedfortrædere for disse.

Stk. 4. De forhandlingsberettigede organisationer for kommunale tjenestemænd samt for reglementsansat personale ved kommunale og amtskommunale dag- og døgninstitutioner og selvejende dag- og døgninstitutioner, som kommunalbestyrelser og amtsråd har indgået driftsoverenskomst med, udpeger to medlemmer og stedfortrædere for disse.

Stk. 5. De i stk. 3 og 4 nævnte medlemmer og stedfortrædere udpeges for samme 3-års periode som formanden og de i stk. 2 nævnte medlemmer.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

Til § 2

2) Som nyt *stk. 5* indsættes følgende:

»*Stk. 5.* Indenrigsministeren bemyndiges til efter forhandling med de i § 1, stk. 3 og 4, nævnte kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser samt personaleorganisationer at udvide tjenestemandsrettens kompetence til sager svarende til de i § 53, stk. 1, nr. 1, i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken nævnte. Indenrigsministeren fastsætter i forbindelse hermed bestemmelser svarende til § 53, stk. 3, 2. og 3. punktum, samt § 54 a, stk. 1, i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.«

Til § 4

3) *Stk. 1 og 2* udgår, og i stedet indsættes:

»*Stk. 1.* De i § 1, stk. 3, nævnte kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser nedsætter et fælles udvalg, som kan anlægge sager i henhold til § 2, stk. 1, mod en eller

flere forhandlingsberettigede personaleorganisationer. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler om udvalgets sammensætning og virksomhed.

Stk. 2. De forhandlingsberettigede personaleorganisationer kan ved den kommunale tjenestemandsret anlægge sag mod vedkommende kommunalbestyrelse eller selvejende institutions bestyrelse om, hvorvidt en sag hører under den kommunale tjenestemandsret.

Stk. 3. Overtrædelser søm nævnt i § 2, stk. 1, skal indberettes af vedkommende kommunalbestyrelse til det i stk. 1 nævnte fælles udvalg efter regler fastsat af udvalget.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

Bemærkninger

Til nr. 1

Fra de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner er der stillet forslag om, at de i stedet for Kommunernes Lønningsnævn udpeger de medlemmer i den kommunale tjenestemandsret, der repræsenterer de kommunale arbejdsgivere.

Formålet med at henlægge kompetencen til at udpege de nævnte medlemmer til Kommunernes Lønningsnævn har alene været at give denne kompetence til et organ, som består af repræsentanter for de kommunale arbejdsgivere. Når de kommunale arbejdsgivere selv ønsker i forening at udpege de nævnte medlemmer, foreslås det, at dette ønske imødekommes.

Der er endvidere stillet forslag om, at udpegningsperioden for retten fastsættes til 3 år for samtlige medlemmer, idet bemærkes, at den efter det oprindelige forslag allerede er 3 år for de af højesterets og østre landsrets præsidenter udpegede medlemmer, idet disse er de samme som i den statslige tjenestemandsret.

Baggrunden for, at der i lovforslagets § 1, stk. 4, er fastsat en 4-årig udpegningsperiode, er, at arbejdsgiverrepræsentanterne var foreslået udpeget af Kommunernes Lønningsnævn, og at det derfor var fundet naturligt, at udpegningsperioden var den samme som til lønningsnævnet. Under hensyn til, at der nu stilles forslag om, at de nævnte medlemmer udpeges af de kommunale sammenslut-

ninger samt af Københavns og Frederiksberg kommunalbestyrelser, og da der samtidig fra de kommunale tjenestemænds organisationer er fremsat ønske om en kortere udpegningsperiode, foreslås den 3-års periode, som efter finansministerens forslag til ændring af tjenestemandsløven vil blive udpegningsperioden for den statslige tjenestemandrets, også anvendt på den kommunale tjenestemandrets. Herved opnås tillige, at samtlige den kommunale tjenestemandrets medlemmer udpeges for samme periode.

Til nr. 2

Fra såvel de kommunale tjenestemænds organisationer som de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner er der fremsat ønske om, at der skabes mulighed for, at den kommunale tjenestemandrets kan få tillagt kompetence til at behandle fortolkningsspørgsmål vedrørende aftaler om løn- og andre ansættelsesvilkår m. v., som indgås mellem de kommunale sammenslutninger og Københavns og Frederiksberg kommuner og de kommunale tjenestemænds organisationer. Under hensyn til, at såvel arbejdsgivere som arbejdstagere inden for det kommunale tjenestemandsområde er enige i det ønskelige i en sådan ordning, og til, at der derved skabes mulighed for, at det kommunale tjenestemandrets kan få samme kompetence over for det kommunale tjenestemandsområde som den statslige tjenestemandrets, foreslås i lovforslaget indsat en bemyndigelse for indenrigsministeren til efter forhandling med de kommunale arbejdsgivere og de kommunale tjenestemænds organisationer at fastsætte bestemmelser, hvorefter rettens kompetence udvides til også at omfatte fortolkningsspørgsmål, som efter

de gældende tjenestemandregulativer og -vedtægter i dag henhører under voldgiftsretter, der nedsættes inden for den enkelte organisations område til behandling af konkret opståede sager.

Til nr. 3

I lovforslaget er kompetencen til at anlægge sag om kollektiv overtrædelse af bestemmelser svarende til tjenestemandsløvens § 10, stk. 1, foreslået henlagt til det i den kommunale styrelseslovs § 67 nævnte lønningsnævn. Baggrunden for foreslaget er, at Kommunernes Lønningsnævn er ét fælles organ for hele den kommunale sektor, og at den af folketinget ønskede ensartethed i behandlingen af de nævnte sager bedst vil kunne opnås ved, at bedømmelsen af, hvorvidt der konkret skal rejses sag, samles ét sted, således som det også er tilfældet for så vidt angår kompetencen til at rejse sag ved den statslige tjenestemandrets.

Fra såvel de kommunale arbejdsgivere som de kommunale tjenestemandsoverorganisationers side er der peget på, at denne opgave ikke naturligt passer sammen med lønningsnævnets opgaver i øvrigt som tilsynsmyndighed over for det kommunale lønområde. De kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner har derfor foreslået, at der i stedet etableres en ordning, hvorefter de nedsætter et fælles udvalg, hvortil søgsmålskompetencen henlægges. Da en sådan ordning i modsætning til en ordning, hvorefter søgsmålskompetencen henlægges til de kommunale organisationer og de to kommuner, på samme måde som det oprindelige forslag vil sikre en ensartet behandling af sagerne, stilles der ændringsforslag i overensstemmelse hermed.

Ole Thomsen (S) Bakholt (S) Demnitz (S) Otto Mørch (S)

Søren B. Jørgensen (S) fmd. Kaj Poulsen (S) Taanquist (S) Bolvig (RV) Enggaard (V)

Fogh Rasmussen (V) Grethe Fenger Møller (KF) nfmd. Ninn-Hansen (KF)

Arne Melchior (CD) Lilli Gyldenkilde (SF) Tyroll (VS) Lawaetz (FP) Voigt (FP)

Partierne KrF og DR havde ikke medlemmer i udvalget.